

Organisert islam i Norge, del 2

AV MARIANNE HAFNOR BØE OG MONA HELEN FARSTAD

Universitetet i Stavanger og Høgskulen på Vestlandet

Dette temanummeret er en oppfølger til temanummeret *Organisert islam i Norge* som kom høsten 2021. En innledning hvor vi gjør rede for bakgrunnen for og intensjonen med å studere nettopp organiserte former for islam i Norge vil dere finne i det forrige nummeret (DIN 2021:1). I dette nummeret viderefører vi temaet i fire nye forskningsartikler, som tar for seg ganske ulike aspekter ved organisert islam i Norge, i flere forskjellige kontekster, og fra ulike perspektiver. Om alle fire bidragene kan det sies at de bidrar med ny kunnskap enten til foreløpig lite utforskete felt, eller med nye perspektiver til studiet av, eller i undervisning om organisert islam.

De tre første artiklene bidrar alle med ny kunnskap til felter som det foreløpig finnes lite forskning på. Amna Mahmoods artikkel tar for seg en minoritet innenfor islam både nasjonalt og globalt, nemlig Ahmadiyya-muslimere, og ser spesielt på den religiøse utdannelsen til deres religiøse ledere. Til forskjell fra andre grupper, som ofte «importerer» sine imamer fra muslimske land utenfor Europa, har ahmadiene en egen utdanningsinstitusjon, *Ahmadiyya Muslim Jamaat*, som har campuser i flere land, blant annet i Storbritannia. Spørsmålet Mahmood stiller i artikkelen er hvilken betydning utdannelsen har for unge ahmadiers posisjonering som ledere, hvor både minoritetsperspektivet og generasjonsperspektivet trekkes inn i diskusjonen.

Marianne Hafnor Bøe bidrar også med en artikkel om et foreløpig lite utforsket område, nemlig religions- og livssynsbetjeningen for muslimer på norske sykehus. Sykehusprester har en lang tradisjon innenfor norsk helsevesen, men har de siste årene blitt supplert av aktører som

representerer andre religiøse grupper eller livssyn. Dette har blitt gjort for å sikre et helhetlig og pluralistisk tilbud til alle pasienters åndelige eller eksistensielle behov i forbindelse med sykdom og andre livskriser. Bøe peker i denne artikkelen på flere utfordringer. Noen kommer som følge av at institusjonen i utgangspunktet var utformet for prester fra Den norske kirke, og derfor basert på en rekke implisitte antakelser og forutsetninger som ikke alltid fungerer like godt i andre kontekster. Andre kommer som følge av at tilbudet ikke alltid har tatt høyde for det interne mangfoldet blant muslimer.

Gerd Marie Ådnas artikkel dokumenterer en del av organisert islam i Stavanger-området, gjennom en studie av et utvalg tyrkiske moskeer. Ådnas studie er basert på observasjoner og intervjuer med medlemmer fra *Millî Görüş (Eyüp Sultan)*- og *Diyanet*-moskeene i Stavanger i en lengre periode. I sin beskrivelse av disse moskeene legger Ådna vekt på å forstå deres organisering på tvers av landegrenser som transnasjonale praksiser, som vedrører sosiale, økonomiske og politiske aspekter. Den symbolske konstruksjonen av «hjem» er også et sentralt anliggende i Ådnas studie, og hun argumenterer for at informantene skaper seg transnasjonale livsverdener hvor moskeene fungerer som «hjem» og møtested for medlemmer og andre med tyrkisk kulturbakgrunn i Stavanger-området. Ådna har gjennomført studier i tyrkiske moskeer i Stavanger i en årrekke, og det er også et av hennes bilder fra Det islamske kultursenter i Stavanger (også kalt Sultan Ahmed moske eller Den Blå moske) som pryder forsiden av dette temanummeret.

Den siste artikkelen bidrar med nye perspektiver til studiet av organisert islam i Norge, med utgangspunkt i et emne ved NTNU, som Ulrika Mårtensson har ansvaret for. Mårtenssons bidrag vektlegger teori og metode, og hun argumenterer for at islamske vitenskapelige og teoretiske paradigmer bør stå sentralt i studiet av norske islamske organisasjoner og i islamundervisningen. Et poeng er å vise at norske islamske organisasjoner både viderefører tradisjonelle islamske teorier og metoder, i ulike varianter, samtidig som de inngår i samhandling med norsk offentlighet. Kurset hun har utviklet ved NTNU forsøker å

tydeliggjøre disse sammenhengene for studentene. Artikkelen bidrar dermed med didaktisk refleksjon rundt hvordan islam kan/bør undervises i høyere utdanning.

Artiklene i dette dobbelte temanummeret om organisert islam i Norge viser at norsk islamforskning er et vitalt felt som utforsker mange ulike sider ved islamske grupperinger, organisasjoner og praksiser. Vi håper at de kan være til nytte for alle som søker ny kunnskap om dette feltet, og at de kan være til inspirasjon og bidra til videre forskning på islam i Norge.